

Opgave 2

Gelijke monniken, gelijke kappen

In november 2008 publiceert een politieke partij een voorstel waarin wordt gepleit voor de invoering van een soort vlaktaks in Nederland. Een vlaktaks is een belastingstelsel waarbij elke belastingplichtige hetzelfde tarief aan belasting betaalt over elke euro belastbaar inkomen. In de bronnen 3 en 4 kun je zien welk belastingstelsel Nederland in 2009 kent en wat het voorstel van de politieke partij voor 2009 inhoudt. De partij stelt voor om naast een uniform belastingtarief wel één algemene heffingskorting te handhaven, zoals die ook bestaat in het huidige stelsel.

De vermelde tarieven en bedragen gelden voor mensen jonger dan 65 jaar.

Gebruik de bronnen 3 en 4.

- 3p 5 Maak van de volgende zinnen een juiste economische redenering.
Het uniforme tarief van een vlaktaks is een voorbeeld van een ... (1) ... belastingtarief. Als het voorstel van de politieke partij ingevoerd zou worden, zal voor alle belastbare inkomens, in vergelijking tot het huidige belastingstelsel, het marginale belastingtarief ... (2) Invoering van een uniform tarief zal, in vergelijking met het huidige tariefstelsel, leiden tot ... (3) ... van de secundaire inkomens.

Kies uit:

bij (1) degressief / progressief / proportioneel

bij (2) dalen / stijgen

bij (3) denivellering / nivellering

Het voorstel van de politieke partij leidt tot veel reacties. Op het weblog van deze partij worden de volgende reacties geplaatst:

Bert (27 jaar)

“De vlaktaks is goed. Nu profiteren hoge inkomens te veel van allerlei aftrekposten. Gebleken is dat er in landen die de vlaktaks hebben ingevoerd meer belasting wordt ontvangen. Procentueel betaalt iedereen wel hetzelfde maar in geld betalen de hogere inkomensgroepen meer, ook omdat ze niet meer profiteren van die aftrekposten. Daardoor zullen de ontvangsten van de inkomstenbelasting per saldo toenemen.”

Janet (31 jaar)

“Ik vind dat bij een **echte** vlaktaks ook alle aftrekposten, kortingen en vrijstellingen moeten verdwijnen. In dit voorstel blijft de algemene heffingskorting bestaan. Daarom stel ik voor: schaf ook de algemene heffingskorting af. Dan kan het tarief van de vlaktaks nog lager worden dan die 32%.”

Marieke (40 jaar)

“Ik vraag mij af: hoe verkoop je dit aan de kiezer? Deze vlaktaks zal leiden tot grotere netto inkomensverschillen. Zeker in een tijd van recessie is dat niet uit te leggen. Extra maatregelen ter compensatie zijn dus onvermijdelijk. Ook al ontnemen die het nieuwe systeem zijn eenvoudig. Jammer, want de eenvoud was nu juist het aantrekkelijke.”

Marieke woont alleen in een huurhuis, heeft geen kinderen en werkt in loondienst. Haar belastbaar inkomen in 2008 bedroeg € 30.798 (afgerond). In bron 5 is voor beide belastingstelsels grafisch weergegeven hoe voor belastingplichtigen met een persoonlijke situatie als die van Marieke het uiteindelijk te betalen bedrag aan belasting zich verhoudt tot het belastbaar inkomen.

Gebruik bronnen 3, 4 en 5 en de gegeven reacties naar eigen inzicht bij de vragen 6 tot en met 10.

- 2p **6** Toon met een berekening aan dat voor Marieke het te betalen bedrag in het vlaktaksstelsel gelijk zal zijn aan het te betalen bedrag in het huidige stelsel.
- 2p **7** Bereken het bedrag in euro's dat in de figuur van bron 5 ingevuld moet worden bij het vraagteken.
- 2p **8** Geef een **andere** verklaring, dan de verklaring van Bert, voor een toename van de belastingontvangsten na de invoering van dit vlaktaksvoorstel.

Indien het voorstel van Janet zou worden uitgevoerd, zou de grafiek van bron 5 veranderen. In bron 6 zijn vier varianten weergegeven.

Gebruik bron 6.

- 3p **9** Welk van deze vier grafieken, A, B, C of D, geeft deze verandering juist weer? Verklaar het antwoord.

Naar aanleiding van het voorstel van de politieke partij verschijnt op de website van deze partij de cartoon uit bron 7. Daarin wordt de minister van Financiën weergegeven als een kapper. Janet vindt dat deze cartoon **geen** juiste weergave is van de gevolgen van de invoering van het vlaktaksvoorstel van de politieke partij.

- 2p **10** Beargumenteer deze mening van Janet en verwijs daarin naar de cartoon.

Opgave 2

In opgave 2 wordt het geheel van inkomstenbelasting en premies volksverzekeringen kortweg 'belasting' genoemd.

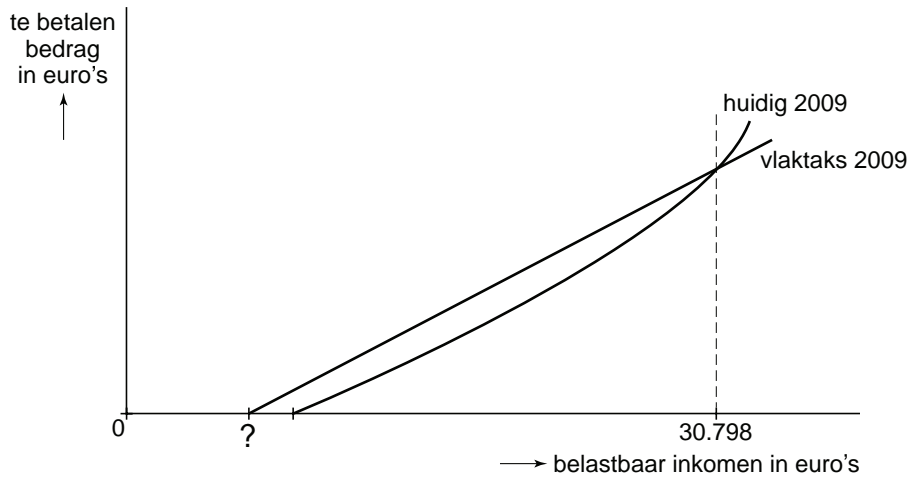
bron 3 belastingtarieven 2009: huidig stelsel en voorstel vlaktaks

huidig stelsel			voorstel vlaktaks	
belastbaar inkomen	tarief	totaal belasting opeenvolgende schijven	belastbaar inkomen	tarief
0 tot € 17.878	33,60%	€ 6.007	voor elke euro	32%
€ 17.878 tot € 32.127	42,00%	€ 11.991		
€ 32.127 tot € 54.776	42,00%	€ 21.503		
€ 54.776 en meer	52,00%			

bron 4 heffingskortingen en aftrekposten 2009

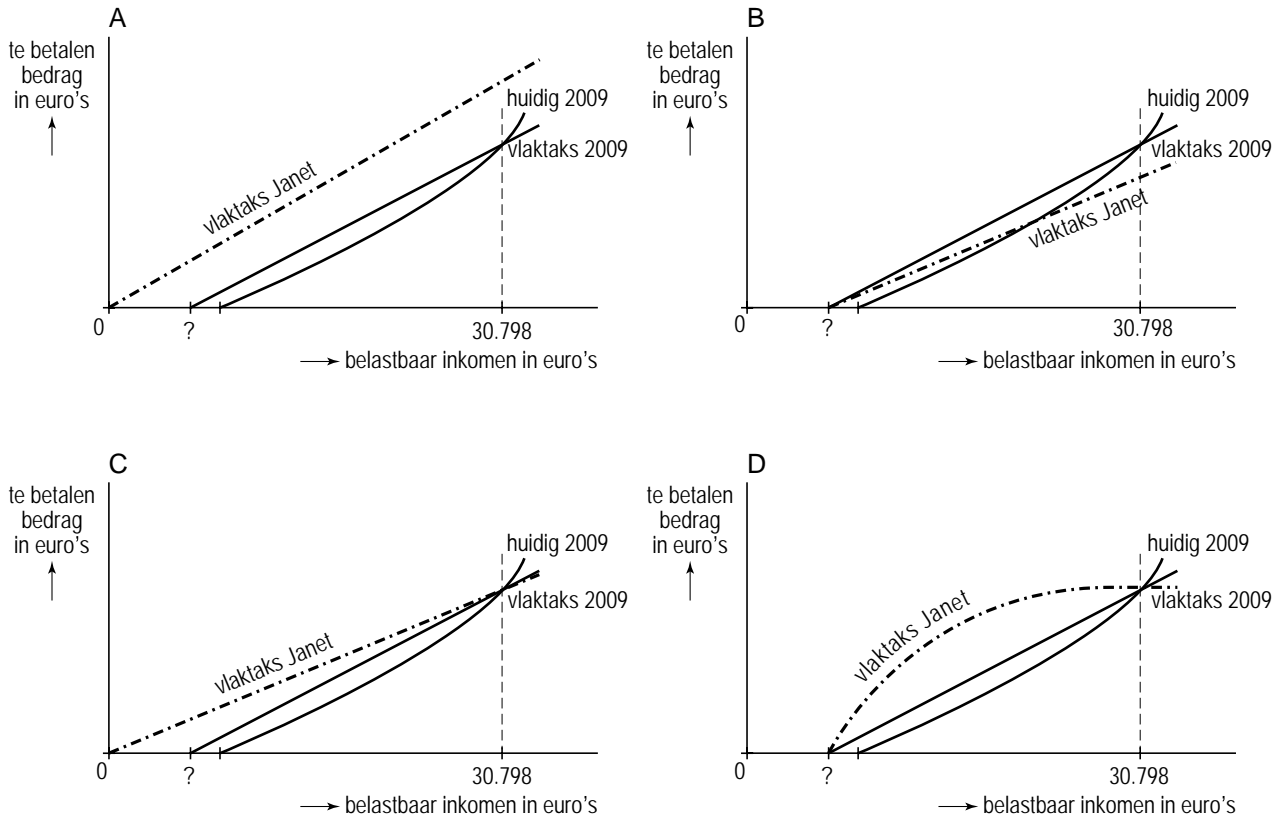
huidig stelsel (vereenvoudigd)		voorstel vlaktaks
algemene heffingskorting		algemene heffingskorting
€ 2.074		€ 2.000
arbeidskorting voor belastbare inkomens tot € 40.000		géén arbeidskorting
- jonger dan 57:	€ 1.504	
- 57 en ouder:	van € 1.762 oplopend naar € 2.274	
arbeidskorting voor belastbare inkomens vanaf € 40.000		
- jonger dan 57:	€ 1.480	
- 57 en ouder:	van € 1.738 oplopend naar € 2.250	
aftrekposten		géén aftrekposten
meerdere, waaronder hypotheekrenteaftrek		

bron 5 een grafische weergave van de twee belastingstelsels voor een alleenstaande werknemer jonger dan 57, zonder kinderen en zonder koopwoning

In het te betalen bedrag in euro's (verticale as) zijn de heffingskortingen verwerkt.

bron 6 vier varianten voor een verandering van de voorgestelde vlaktaks 2009

In het te betalen bedrag in euro's (verticale as) zijn de heffingskortingen verwerkt.

bron 7 een cartoon naar aanleiding van het vlaktaksvoorstel

